05
පාඩම

සසුන එකලු කළ නූතන යතිරුවන්

හික්කඩුවේ සුමංගල නාහිමි

සියවස් ගණනාවක් පුරා ම ලක්වැසියන්ට ජීවිත ගත කිරීමට සිදු වූයේ පෘතුගීසි, ඕලන්ද, ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන්ට යටත්ව ඔවුන්ගේ සැහැසිකම්වලින් බොහෝසෙයින් ම පීඩිත, දුර්භාග්‍ය සම්පන්න වටපිටාවක් තුළ ය. නිදහසේ අරුණලු උදාවන සේයාවක් පෙනෙන තෙක් මානයකවත් නොතිබුණි. වසර දෙදහසක් ස්වාධිපත්‍යයෙන් පැවති රටක් ඉක්බිතිව පරාධීන හස්තයකට යටත්ව ජීවත්වීමට ලැබීම ලක්වැසියෝ කිසිසේත් ම නොඉවසූහ. ඔවුහු මෙකී මහා ව්‍යසනයෙන් රට, ජාතිය, ආගම බේරාගැනීමේ මහසටන් ඇරඹූහ. එහෙත් ඒවා අඛණ්ඩ ව පවත්වාගෙන යා නොහැකි විය. මෙම තත්ත්වයෙන් රට මුදවා ගැනීමට සමත් පුත් රුවනක් ලක් පොළොවේ ජනිත වේවා යි, ශාසන පාලක දෙවියන් යැදීම හැර කළ හැකි අන් දෙයක් ඔවුන්ට නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් නිසාදෝ රටේ වාසනාවකට මෙන් වැලිවිට අසරණසරණ සරණංකර සංඝරාජෝත්තමයාණන් වහන්සේ උඩරට වැදගත් පරපුරක ජන්මලාභය ලැබූ හ. ඉතා දුක සේ ධර්මවිනයත් භාෂා ශාස්ත්‍රයත් මැනවින් හදාළ උන්වහන්සේ චිරරාත්‍රඥ, බහුශ්‍රැත, මහා පඬිවරයෙකු බවට ද පත්ව ශාසනයත් ජාතියත් භාෂාවත් පුනර්ජීවනයෙහිලා ස්වකීය කාර්යභාරය ඉතා මැනවින් සම්පූර්ණ කළ හ. එහෙත් සඟරජ මාහිමියන්ගේ අභාවයෙන් පසු එම ආලෝකය ටික කලෙකින් පහව ගොස් අන්ධකාරයේ සෙවනැලි පහළ වන්නට විය.

එම හිඩැස පිරවීමට දෝ 19 වෙනි ශත වර්ෂයේ මුල් භාගයේ සිරිලක දකුණු පළාතේ ගාලු නගරයට නුදුරු හික්කඩුව නම් රමණීය ගම්පියසේ දී වර්ෂ 1827 ජනවාරි මස 20 වෙනිදා තවත් ශ්‍රේෂ්ඨ කුල කුමරුවෙකුගේ ජන්මලාභය සිදු විය. උපතින් තෙළෙස් වන වියේ දී එනම්, වර්ෂ 1840 දී හෙතෙම ''හික්කඩුවේ සුමංගල'' නමින් උතුම් වූ ප්‍රව්‍රජ්‍යාභාවයට පත් විය. හික්කඩුවේ තිලකාරාමයේ වැඩවිසූ අරුග්ගමුවේ රේවත හිමියන්ගේ ආචාර්යත්වයෙන් ප්‍රව්‍රජ්‍යාභාවයට පත් මෙම සාමණේර හිමියෝ එවකට පළාතේ වැඩසිටි විද්වත් යතිවරයෙකු වූ පන්නම්ගොඩ ජෙතුත්තර මහතෙරුන් වහන්සේ වෙතින් සිංහල, පාලි ඉගෙනීම ආරම්භ කළහ. පුරාකෘත පුණ්‍ය මහිමයේ බලය මේ යැයි, ප්‍රකට කරමින් ගුරුන් එක්වරක් කී දෙයක් සිය ගුණයෙන් තේරුම් ගැනීමට මේ ශිෂ්‍යයා සමර්ථ විය.

කාලයාගේ ඇවෑමෙන් සුමංගල සාමණේරයන් උසස් පඬිවරයෙකු වෙත භාර දී ධර්ම ශාස්ත්‍ර විෂයෙහි පරිණත වියතෙකු කිරීමට පළාත්වාසී ප්‍රභූ බෞද්ධයෝ සූදානම් වූහ. ගුරු හිමියන් ද සමග සාකච්ඡා කොට එවකට ලංකාවේ සිටි ශ්‍රේෂ්ඨ පඬිවරයෙකු වූ රත්මලානේ පරමධම්මචේතිය විහාරාධිපති වලානේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ මහා ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වෙත සාමණේර නම භාර කෙරිණි. වර්ෂ කිහිපයක් උන්වහන්සේ වෙතින් සිප්සතර ද හොඳින් ප්‍රගුණ කළ සුමංගල හිමියෝ පසුව කාසිනාථ නම් බමුණු පඬිවරයෙකු ගෙන් සංස්කෘත තර්ක න්‍යාය, නක්ෂත්‍රය ආදී විෂයන් ද උගත්හ. මහනුවර මල්වතු මහාවිහාරීය උපෝසථාගාරයේ දී උපසම්පදාව ලැබූ සුමංගල හිමියෝ එහි ධර්මඥානය පරීක්ෂා කිරීමේ

දී පරිවාර පාළිය සම්පූර්ණයෙන් කටපාඩම් දී වෙනත් ප්‍රශ්නවලට ද නිසි පිළිතුරු දී සංඝසභාව ඉදිරියේ සිය හැකියාවන් මොනවට ප්‍රකට කළ හ. එසේ ම කලින් පිළියෙල කරගෙන ආ පාලියෙන් රචිත දළදා වන්දනාවට සුදුසු අෂ්ටකයක් ද සංඝසභාව මධ්‍යයෙහි කියවූහ. මෙම සෑම සමත්කමක් කෙරෙහි ම සංඝසභාවේ බලවත් ප්‍රසාදය පළ වූ අතර මහනාහිමියෝ ස්වකීය සොම්නස පළකරනු වස් හෙරණ නමට අටපිරිකරක් පරිත්‍යාග කොට මංගල සූත්‍රයෙන් පිරිත් සජ්ඣායනා කොට සෙත් පැතීම ද කළ හ.

කල්ගතවත් ම කාලයට අනුරූපව නිසි නායකත්වය දැරීමට පරිපූර්ණ සුදුසුකම්වලින් අනූන ශ්‍රේෂ්ඨ යතිවරයෙකු ලෙස හික්කඩුවේ සුමංගල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ලංකාවේ ලොකු කුඩා සැම අතර මහත් සේ ප්‍රකට වූහ. මෙකල කොළඹ නගරයේ විසූ බෞද්ධ ප්‍රභූහු බුදුදහමත් සිංහල ජාතියත් භාෂා ශාස්ත්‍රයත් නගා සිටුවීමට අවශ්‍ය කරුණු ගැන සාකච්ඡා කරමින් සිටියහ. බෞද්ධයන්ගේ අවශ්‍යතාවන් සම්පූර්ණ කිරීමත් මිෂනාරී බලවේගවලින් රට බේරා ගැනීමත් ඔවුන්ගේ මූලික පරමාර්ථයක් විය. සුමංගල හිමියන් පිළිබඳ කරුණු දැනගත් ඔවුහු හික්කඩුවේ තිලකාරාමය වෙත ගොස් උන්වහන්සේ බැහැදැක ධර්ම ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වීමට සුදුසු ආයතනයක් කොළඹ පිහිටුවන ලෙස ඉල්ලීමක් කළහ. උන්වහන්සේ ආරාධනය පිළිගත්හ. ඒ වෙනුවෙන් දොන් පිලිප්පු සිල්වා ඇපා අප්පුහාමි, දොන් කරෝලිස් හේවාවිතාරණ මුදලිතුමා ඇතුලු 13 දෙනෙකුගෙන් යුත් සභාවක් මගින් මරදාන ප්‍රදේශයේ අප්‍රසිද්ධ ව පැවති භූමි භාගයක් මිලයට ගනු ලැබී ය. එහි ශ්‍රී සුමංගල හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් විද්‍යොදය පිරිවෙණ ආරම්භ කෙරිණි.

ශ්‍රී සුමංගල හිමියන් සතුව පැවති ප්‍රාමාණික ප්‍රඥා ශක්තිය තුළින් සමස්ත ලෝකයේ ම පාලි භාෂාවත්, ථෙරවාද බුද්ධ ධර්මයත් පැතිරවීමට මෙය ඉතා හොඳම තෝතැන්නක් විය. මේ කාලය වන විට ශ්‍රී සුමංගල යන නාමය යුරෝපයේ පවා පැතිර පැවතියේ ය. විද්‍යෝදය පිරිවෙණ ඇරඹීමත් සමග ම පෙර අපර දෙදිශාවෙන් ම ධර්ම ශාස්ත්‍ර හැදෑරීමටත්, පාලි භාෂාව ඉගෙනීමටත් බොහෝ ශාස්ත්‍රවන්තයෝ මෙරටට පැමිණියහ. ලංකාවේ ද සියම්, අමරපුර හා රාමඤ්ඤ නිකායත්‍රයේ ම භික්ෂූන් වහන්සේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි වෙත පැමිණ ධර්ම ශාස්ත්‍ර පිපාසය දුරුකර ගත්හ. ගිහි සාධු ජනයා වෛද්‍ය, නක්ෂත්‍ර ඇතුළු විෂයන් ද භාෂාවන් ද ඉගෙන පරිහානිය කරා ගමන් කරමින් තිබූ අපේ පැරණි ධර්ම ශාස්ත්‍රවලට නව ආලෝකයක් ගෙන දුන්හ.

විද්‍යෝදය පිරිවෙණ පිහිටුවීම ගැන යගිරල පඤ්ඤානන්ද නාහිමියෝ ඉතා උචිත සැසඳීමක් කරති.

''ඈත පිටිසර පෙදෙසක ජලය කොළඹට ගෙනවුත් මහා ජනතාවකට දෙවා ඔවුන්ගේ පිපාසා සංසිඳුවන බාහිර පවිත්‍රතාව ඇති කිරීමට මූලික ස්ථානය ලෙස මාලිගාකන්ද තෝරාගත්තේ සර් විලියම් හැන්රි ග්‍රෙගරි ආණ්ඩුකාරතුමා ය. ස්වදේශීය විදේශීය ධර්ම ශාස්ත්‍රාභිලාෂීන්ගේ ධර්ම ශාස්ත්‍ර පිපාසා සංසිඳුවා බාහිර අභ්‍යන්තර පවිත්‍රතාව ඇති කිරීමට මූලස්ථානය ලෙස මාලිගාකන්ද තෝරාගන්නා ලද්දේ ශ්‍රී සුමංගල නායක හිමියන් විසිනි. ග්‍රෙගරි ආණ්ඩුකාරතුමා එකල අඳුරු පුරයක් ව පැවති කොළඹ නගරය ගෑස් ආලෝකයෙන් එළිය කරන්නට පටන් ගත්තේ ය. ශ්‍රී සුමංගල නායක හිමියෝ ලංකාව ධර්ම ශාස්ත්‍රාලෝකයෙන් බබලවනු පිණිස විදුදය පිරිවෙණ පටන් ගත්හ.''

හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමියන්ගේ ශාස්ත්‍රීය සේවාව දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී සිංහල, පාලි හා සංස්කෘත යන භාෂාත්‍රයෙන් රචිත ග්‍රන්ථ සම්භාරයක් දක්නට ලැබේ. සිදත් සඟරාව වටහා ගැනීම දුෂ්කර කාර්යයක් වූයේ සුදුසු සන්නයක් නොමැතිකම නිසා ය. පළමුකොට ම එම කාර්යය සිදුකළ උන්වහන්සේ මහාවංසය සිංහලයට ද පරිවර්තනය කළහ. **බ්‍රාහ්මණ ධර්මය, වර්ණ රීතිය, කාව්‍යශේඛර ව්‍යාඛ්‍යාව, සංස්කෘත සන්ධි ග්‍රන්ථය, මාසර්තු ලක්ෂණය, පාලි වරනැගිල්ල, සීමා විභාගය** යනාදී ග්‍රන්ථ උන්වහන්සේ සම්පාදනය කළහ. **සරසවි සඳරැස, සමය සංග්‍රහව, ලංකාලෝකය** වැනි පත්‍ර හා සඟරා ආරම්භ කිරීමට මූලිකත්වය ගත් උන්වහන්සේ යෝග්‍ය කතුවරුන් පවා සොයාදීමෙන් අනුග්‍රහ දැක්වූහ. එවකට පැවති පාරුපනවාදය, සච්සත්දම් වාදය, අධිමාසවාදය ආදී ධර්ම ශාස්ත්‍රීය වාදයන්හි එක් පක්ෂයක ප්‍රමුඛයා වූයේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි ය. වරෙක ඕල්කට්තුමා පුබ්බේනිවාසානුස්සති ඥානය පිළිබඳ තේරුම් ගැනීමට අනල්ප වෙහෙසක් දරා ලංකාවේ පඬිවරුන් සමගත් සාකච්ඡා කළ ද ඒ සියල්ල නිෂ්ඵල විය. පසු ව ශ්‍රී සුමංගල නාහිමියන්ගේ දේශනයෙන් එක් ක්ෂණයකින් එය තේරුම් ගත්තේ ය. ප්‍රවෘත්ති පතුරුවා හැරීමේ මාධ්‍යය ඉතා දුර්ලභ වූ එකල ලංකාවේ ආරම්භ වූ විද්‍යෝදය පිරිවෙණ ගැන තොරතුරු ලෝකයට පැතිර ගියේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි නාමයත් සමග ය. ටිබැට්, ජපන්, ඉන්දියා, චිටගොන්, සියම්, බුරුම හා කාම්බෝජ රටවලිනුත් එංගලන්ත, ඇමෙරිකා, ජර්මන් රටවලිනුත් විද්‍යාර්ථීන් මෙන් ම පඬිවරුන් ද මෙහි පැමිණියේ ථෙරවාද බුදුදහමත් පාලි භාෂාවත් ඉගෙනීම සඳහා ය. ජපන් ජාතිකයන් වූ කොජින් ගුණරතන හිමි, කොජිමා කොණ්ඩඤ්ඤ හිමි, ඉන්දියාවේ කෝසම්බික ධම්මානන්ද හිමි, මහාචාර්ය සතිශ්චන්ද්‍ර විද්‍යාභූෂණ, හරගෝවින්ද ආදීහු විදේශීය ශිෂ්‍යයන් අතර වඩාත් ප්‍රකට ය.

හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි ශ්‍රී පාදස්ථානයේ නායක ධුරය ද ගාලු පළාතේ සංඝනායක ධුරය ද කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන සංඝනායක ධුරය ද දරා ඇත. උන්වහන්සේගේ සාධු චරිතය මෙවන් සංක්ෂිප්ත විස්තරයකින් දැක්වීම බෙහෙවින් ම උගහට ය.

නොබෙල් ත්‍යාගයෙන් පිදුම් ලැබූ ඇන්ටෝල් ප්‍රාන්ස් නමැති ප්‍රංශ ලේඛකයාගේ ප්‍රකාශයකින් මෙම හැඳින්වීම අවසන් කිරීම යෝග්‍ය ය.

''ලංකාවේ දකුණු බුදුසමයේ (ථෙරවාදයේ) මහානායක සුමංගල හිමි නවීන විද්‍යාව ඉත සිතින් පිළිගන්නේ ය. පෙරෙවි කහ සිවුර නිසා උදාර පෙනුමක් ලබන තඹ පැහැති මුහුණක් ඇති මහලු මොහු බුලත් කමින් හර්බට් ස්පෙන්සර්ගේ පොත් කියවයි. හික්කඩුවේ හිමි දෙවැනි බුදුවරයෙකි''

රත්මලානේ ධම්මාලෝක නාහිමි

බෝධිසත්ත්ව ගුණෝපේත වැලිවිට අසරණසරණ සරණංකර සංඝරාජෝත්තමයාණන් වහන්සේ ආරම්භ කළ අත්‍යුදාර ශාසනික මෙහෙවර අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට 19 වැනි සියවසේ අග භාගය වනවිට පහළ වූ අග්‍රගණ්‍ය මහා යතිවරයන් වහන්සේලා බොහෝ සිටියහ. සංඝරාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවට අයත් උන් වහන්සේලා අතර කීර්තිමත් මහා යතිවරයෙකු ලෙස පණ්ඩිතාචාර්ය රත්මලානේ ශ්‍රී ධම්මාලෝක මහාස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ හඳුන්වා දිය හැකි ය.

බස්නාහිර පළාතේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ රත්මලාන ප්‍රදේශයේ විසූ රයිගම විදානෙලාගේ දොන් කොර්නේලිස් අප්පුහාමි හා අඹේපිටියගේ දෝන අද්‍රියානා හාමිනේ යන සැදැහැබර වාසනාවන්ත දෙමව්පියන්ගේ පුත්‍රයෙකු ලෙස වර්ෂ 1828 මැයි මස 28 වෙනිදා රත්මලානේ ශ්‍රී ධම්මාලෝක නාහිමියෝ ජන්මලාභය ලැබූහ. වර්ෂ 1837 දී රත්මලාන පුරාණ රජමහාවිහාරයේ දී උතුම් වූ ප්‍රව්‍රජ්‍යාභාවයට පත්වූයේ අඬුපේ සෝණුත්තර මහාස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ආචාර්යත්වයෙනි. පසුව පණ්ඩිතාචාර්ය මලිගස්පේ ශ්‍රී ධර්මකීර්ති, පණ්ඩිතාචාර්ය වලානේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ යන බහුශ්‍රැත ධර්මවිනයධර මහතෙරවරුන් වහන්සේලා වෙතින් ධම්මාලෝක හිමියෝ ධර්මවිනය භාෂා ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ලැබූහ. වර්ෂ 1860 දී මහනුවර මල්වතු මහාවිහාර මංගල උපෝසථාගාරයේ දී අධිසීල සංඛ්‍යාත උපසම්පදා සම්පත්ති ප්‍රතිලාභය ලැබූ අතර එහි දී ඉදිරිපත් කළ අර්ථවත් පාලි නිබන්ධනය කෙරෙහි සංඝසභාවේ බලවත් ප්‍රසාදය පළ කෙරිණි.

උපසම්පදා සම්පත්ති ප්‍රතිලාභයෙන් පසු උන්වහන්සේ රත්මලාන පුරාණ රජමහා විහාරස්ථානයේ වැඩසිටිමින් එහි ප්‍රාචීන ශාස්ත්‍ර ශාලාවක් ඇති කළහ. එහි දී දිවයිනේ නන් දෙසින් පැමිණි ගිහි පැවිදි ශිෂ්‍යයන්ට තමා උගත් ධර්ම ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය ලබා දුන්හ. උන්වහන්සේ සිදු කළ ලෝක ශාසනික සේවාවෙහි ස්වර්ණමය යුගය ආරම්භ වන්නේ එතැන් සිට යි. චිරරාත්‍රඥ මහතෙර නමක් ලෙස උන්වහන්සේ පිළිබඳ වූ කීර්තිරාවය රටපුරා පැතිරෙන්නට විය. ඒ අතර ධම්මාලෝක නාහිමි පිළිබඳ වෙසෙසින් පැහැදුණු කැලණිය ප්‍රදේශයේ ධර්මශාස්ත්‍රෝන්නතිකාමී සැදැහැවත් බෞද්ධ පිරිසක් වර්ෂ 1875 දී වස් විසීම සඳහා කැලණියේ දළුගමට වැඩම කරන ලෙස ආරාධනා කරන ලදුව උන්වහන්සේ එහි වැඩම වූහ. වස් වසන අතරතුර සැදැහැවතුන්ගේ බලවත් ඉල්ලීම පරිදි ප්‍රදේශයට අඩුවක් ව තිබූ විද්‍යාස්ථානයක් ආරම්භ කළහ. එය නමින් ''විද්‍යාලංකාර ශාස්ත්‍රශාලාව'' විය. එහි සමාරම්භක දිනය ලෙස සනිටුහන් වන්නේ වර්ෂ 1875 නොවැම්බර් 01 වන දිනය යි. මෙයින් උන්වහන්සේගේ ලෝක ශාසන සංග්‍රහය මල්පල ගැන්විණ.

මෙය උන්වහන්සේගේ ම වචනයෙන් කිවහොත් ශාස්ත්‍රශාලාවක් හා ධර්ම ශාලාවක් තැනීම යි. ශාස්ත්‍රශාලාව නම් පූර්වෝක්ත ''විද්‍යාලංකාර ශාස්ත්‍රශාලාව'' නොහොත් විද්‍යාලංකාර පිරිවෙණ යි. ධර්ම ශාලාව නම් ප්‍රාචීන ප්‍රතිචීන, භාෂා පිළිබඳ මෙන් ම නොයෙක් විෂයන් පිළිබඳ දැනුමින් පාරප්‍රාප්ත රත්මලානේ ධම්මාරාම හිමියන් වැනි උගත් ශිෂ්‍යවරයෙකු බිහි කිරීම යි.

කෙතෙක් කාර්යබහුල ජීවන රටාවක් ගෙන ගිය ද ශ්‍රී ධම්මාලෝක නාහිමි ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ කරණය ද අත් නොහළේ ය. **රාජචරිතය, විනය කතිකාවත, සත්‍යවිලාසිනී, සංස්කෘත වරනැගිල්ල** ආදී ග්‍රන්ථ රැසක් රචනා කළ උන්වහන්සේ සිංහලයේ අක්ෂර වින්‍යාසය, න, ණ, ල, ළ ප්‍රයෝගය, පර්යේෂණ මාර්ගය, ග්‍රන්ථ සංශෝධන ග්‍රන්ථ සංස්කරණවිධි පිළිබඳ පළ කළ අදහස් එදත් අදත් වියත් පැසසුම් ලබති.

ශ්‍රී ධර්මාලෝක නාහිමි සිදු කළ අනුපමේය සේවාව පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙණ ආරම්භ කිරීම යි. එහි ම සංවර්ධිත අවස්ථාවක් සනිටුහන් කරමින් තත් විශ්වවිද්‍යාලය කැලණිය දළුගම ප්‍රදේශයට ගෙන යන ලදී. අද කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය නමින් හැඳින්වෙන්නේ එම විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය යි. ප්‍රාචීන අධ්‍යාපනයේ කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන් භූමියෙහි විද්‍යාලංකාර මහ පිරිවෙණ අද ද අභිමානවත් ව පවත්වාගෙන යාම සතුටට කරුණකි. මෙම විශ්වවිද්‍යාලය පිහිටුවීමේ දී ධම්මාලෝක නාහිමි තුළ පැවති උදාරාධ්‍යාසය නම් පරාධීනත්වයෙන් වැනසී ගිය ජාතික අධ්‍යාපනය, භාෂාව, ධර්ම ශාස්ත්‍ර හා ගිහි - පැවිදි සබැඳියාව ශක්තිමත් පදනමක් ඔස්සේ ගොඩනැගීම යි. වර්ෂ 1875 දී රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාලෝක බෞද්ධ පාඨශාලාව ආරම්භ කිරීම තුළින් උන්වහන්සේ බලාපොරොත්තු වූයේ මිෂනාරී අධ්‍යාපනයෙන් බෞද්ධ ළමා පරපුරත් බෞද්ධ ජනතාවත් සුරක්ෂිත කිරීම යි.

ශ්‍රී ධම්මාලෝක නාහිමියන්ට ගෞරවයක් ලෙස කැලණිය වරාගොඩ විද්‍යාලය ''ශ්‍රී ධම්මාලෝක විද්‍යාලය'' ලෙසත් එහි ම පවත්වාගෙන යන කැලණිපුර බෞද්ධ බල මණ්ඩලීය දහම් පාසල ''ශ්‍රී ධම්මාලෝක ධර්ම විද්‍යාලය'' ලෙසත් හැඳින්වේ.

අව්‍යාජ වූ ගැඹුරු පාණ්ඩිත්‍යයෙන් හෙබි ශ්‍රී ධම්මාලෝක මහාස්වාමීන්ද්‍ර චරිතය ගුණ සම්පත්තියෙන් ද අනූන වූ අයුරු මහාචාර්ය කොටහේනේ පඤ්ඤාකිත්ති හිමියෝ මෙසේ විවරණය කරති.

''ලෝකයෙහි ඇතැමෙක් විද්‍යාධරයෝ ය, බහුශ්‍රැතයෝ ය. එහෙත් ඔවුහු ගුණවත්හු නොවෙති. තවත් සමහරෙක් ගුණ වෘද්ධයෝ ය. ප්‍රතිපත්තිගරුකයෝ ය. එහෙත් ඔවුහු නැණවත්හු නොවෙති. මෙසෙයින් ගුණයත් නැණයත් එක්තැන් වනුයේ කලාතුරෙකිනි. ගුණය නුවණෙහි ඵලය ලෙස සැලකිය හැකි වුව ද උගතුන් ගුණවතුන් වනු විරල ය. ගුණවතුන් උගතුන් වනු ද කලාතුරෙකිනි. එසේ කලට ගුණයට සරිලන නුවණත් නුවණට සරිලන ගුණයත් එක්තැන් වූ උතුමන් විරලවීම කවර ආශ්චර්යයෙක් ද? එසේ ද වුවත් රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාලෝක මහාස්වාමීන්ද්‍රයාණෝ ගුණවෘද්ධයෙකි. එසේ ම ඥාන වෘද්ධයෙකි.''

ධර්මශාස්ත්‍රෝද්දීපනය වෙනුවෙන් මුළු ජීවිතය ම කැප කළ රත්මලානේ ශ්‍රී ධම්මාලෝක මහාස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ උපතින් සැට වස් පිරෙත් ම ගිලන් බවට පත්ව වර්ෂ 1887 අගෝස්තු 15 වන දින රාත්‍රී අපවත් වී වදාළ සේක. උන්වහන්සේගේ සාධු චරිතය ලොකු කුඩා සැවොම විමසා, කියවා, සිතා ආදර්ශයට ගත යුතු ඉතා දුර්ලභ උදාර චරිතයකි.

හේන්පිටගෙදර ඤාණසීහ නාහිමි

ත්‍රිපිටක ධර්මය විෂයෙහි විවිධ අංශයන්හි විසිරී පැතිරී පැවැති දැනුම් සම්භාරයකින් සේ ම ඒ පිළිබඳ විස්තර කිරීමෙහි හා වෙනත් දර්ශනවාද සමග තුලනය කිරීමෙහි මනා කෞශල්‍යයකින් හෙබි හේන්පිටගෙදර ඤාණසීහ මහා ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මෑතකාලීනව ලංකාවේ වැඩසිටි විද්වත් යතිවරයන් වහන්සේලා අතර විශිෂ්ඨ ස්ථානයක් උසුලති. බස්නාහිර පළාතේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රසිද්ධ මරඳගහමුල නගරාසන්නයේ පැරැණි සොඳුරු මිනිසුන් වසන ගමක් වෙයි. එය නමින් හේන්පිටගෙදර යි. එගම විසූ සම්භාවනීය පරපුරකින් පැවතෙන දෝන ඇලිස් ජයසිංහ හාමිනේගේත්, දොන් බස්තියන් පෙරේරා සකලසූරිය රාළහාමිගේත් තෙවෙනි පුත්‍ර රත්නය මෙලොව එළිය දුටුවේ වර්ෂ 1909 දෙසැම්බර් 18 වෙනිදා ය. සමරවීර සකලසූරිය ලෙස නම් ලැබූ ඔහු ලාබාල වියේ දී ම මූඩගමුවේ මාහිමි වෙත භාර කෙරිණි. කලක් ගතවීමෙන් පසු සාමණේර බණ දහම් සහ වත් පිළිවෙත් ආදිය පුරුදු පුහුණු කිරීම සඳහා ඔහු භාරදුන්නේ බලගල්ලේ සරස්වතී පරිවේණාධිපති හිස්සැල්ලේ ශ්‍රී ඤාණෝදය මාහිමියන් වෙත ය. හේන්පිටගෙදර බෞද්ධ මිශ්‍ර පාසලින් මූලික අධ්‍යාපනය ලබමින් සිටි සකලසූරිය කුමරු අධ්‍යාපනය විෂයෙහි දැක්වූයේ නෛසර්ගික කාර්යශූර භාවයකි.

මෙම කාලයෙහි ලංකාවේ දක්ෂතම ශිෂ්‍යයන්ගේ උසස් අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් අතහිත දීමට පිහිටුවා තිබූ ''බෙන්හැම්'' ශිෂ්‍යත්වයට කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙන් තේරුණු එක ම ශිෂ්‍යයා මොහු ය. එම ශිෂ්‍යත්වයෙහි ස්වභාවය එංගලන්තයේ විශ්වවිද්‍යාලයක අධ්‍යාපනයෙන් අවසන්වීම යි. එහෙත් ඊට කැමැත්තක් නොදැක්වූ සකලසූරිය කුල කුමරු වර්ෂ 1919 ජනවාරි 18 වැනිදා හේන්පිටගෙදර ඤාණසීහ නමින් උතුම් වූ ප්‍රව්‍රජ්‍යාභාවයට පත්විය. ඉක්බිතිව බලගල්ලේ සරස්වතී පිරිවෙණට ඇතුළත් ව ධර්ම විනය, භාෂා ශාස්ත්‍රය මැනවින් හදාළේ ය. උන්වහන්සේ තුළ සහජයෙන් පැවැති ඉගෙනීමේ දක්ෂතාව වඩාත් ඔප මට්ටම් කරමින් ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භ හා මධ්‍යම පරීක්ෂණවල දී විශිෂ්ටතා මැනවින් ප්‍රකට කරමින් වර්ෂ 1939 දී ප්‍රාචීන අවසාන විභාගයෙන් උභයසේකර ස්වර්ණ මුද්‍රිකාව සහිතව රාජකීය පණ්ඩිත උපාධිය ලබා ගැනීමට සමත් වූහ. අනතුරුව ස්වකීය විද්‍යාස්ථානය වූ පූර්වෝක්ත බලගල්ල සරස්වතී පිරිවෙණෙහි ආචාර්යවරයෙකු වශයෙන් ද ක්‍රියා කරමින් ශාසනික, සාහිත්‍යයික හා ජාතික සේවාවන්හි නිරත වූහ. එම සේවාවන් ගිහි-පැවිදි සකල සත්පුරුෂ සාධු ජනයාගේ අපමණ ගෞරවාදරයට ලක්විණ. ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට වැඩමවන ලෙස උන්වහන්සේට අපමණ ආරාධනා ලැබෙන්නට විය. ඒ අතර සරස්වතී පිරිවෙණෙහි ම ආදි ශිෂ්‍යයෙකු වූ රත්නපුර තිරිවානකැටියේ මූල මහා විහාරාධිපති එළමල්දෙණියේ සුමේධාලංකාර හිමියන්ගේ ඉල්ලීමට පමණක් හේන්පිටගෙදර හිමියෝ ප්‍රතිචාර දැක්වූහ.

ඒ අනුව වර්ෂ 1934 දී රත්නපුරයට වැඩම කළ උන්වහන්සේ එදා මුද්දුවේ තිබූ අම්බලම හා ඒ ආශ්‍රිත කුඩා බිම් තීරුවේ වර්ෂ 1934 අගොස්තු මස 26 වෙනිදා රත්නපුර ශ්‍රී සුමන පිරිවෙන ආරම්භ කළහ. රත්නපුර ශ්‍රී සුමන මහා විද්‍යාලය, ශ්‍රී සුමන බාලිකා

විද්‍යාලය, ඇහැළියගොඩ බුළුගහපිටිය ශ්‍රී සුමන විද්‍යාලය, තෙප්පනාව ශ්‍රී සුමන විද්‍යාලය, තුම්මෝදර ශ්‍රී සුමන විද්‍යාලය, ඉඟිනියාගල විද්‍යාරාජ පිරිවෙණ, වතුපිටිය සාරිපුත්ත පිරිවෙණ, මුවගම්කන්ද විද්‍යාලය, පාතකඩ බෞද්ධ විද්‍යාලය, සර්වෝදය ප්‍රජා නායකත්ව භික්ෂු පුහුණු ආයතනය ආදී ගිහි පැවිදි අධ්‍යාපන ආයතන ආරම්භ කිරීමට පුරෝගාමීව ක්‍රියා කළහ. මේ අතර වූ ශ්‍රී සුමන බාලිකා විද්‍යාලය දැනට ජාතික පාසලකි.

යම් යම් ජාතික ප්‍රශ්නවල දී අභීතව හා අව්‍යාජව සිය අදහස් පළ කිරීම නිසා හේන්පිටගෙදර හිමි වෙත මුලු රටේ ම අවධානය යොමු විය. වර්ෂ 1956 සිදු වූ දේශපාලන පෙරළියේ අදෘශ්‍යමාන බලවේගයක් වූයේ උන්වහන්සේ ය. ඒ නිසා ම වර්ෂ 1966 න් පසු වසර 03 යි මාස 04 යි දින 14ක් කුමන්ත්‍රණ සැකකරුවෙකු ලෙස චෝදනා ලැබ සිරගත වී සිටින්නට ද සිදුවිය.

හේන්පිටගෙදර හිමි පිළිබඳ කතා කිරීමේ දී උන්වහන්සේගේ ග්‍රන්ථකරණය පිළිබඳ වෙසෙසින් සඳහන් කළයුතු ම ය. වර්ෂ 1946 දී එළිදැක්වූ 'දෙවියෝ' නම් කෘතියෙන් ග්‍රන්ථකරණයට පිවිසි උන්වහන්සේ ඉක්බිතිව පිළිවෙළින් 'සිංහල මේඝදූතය, අභිධර්ම පරීක්ෂණය, සද්ධර්ම ශතකම්, සිංහල රසවාහිනිය, මහරහතන් වහන්සේ, සියබස්ලකර විස්තර වර්ණනා, විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධිවාදය, බෞද්ධදර්ශනය යනාදී ශාස්ත්‍රීය සංස්කරණ හා ග්‍රන්ථ ලියා පළ කළහ. බන්ධනාගාරගතව සිටිය දී ලත් විවේකයෙන් උපරිම ප්‍රයෝජනගත් හේන්පිටගෙදර හිමියෝ **ගාමිණීගීත නාම ජෙට්ඨගාමිණී චරිතය, මහා පැරකුම්බා සිරිත, මිනිසා සහ ජීවිත පරමාර්ථ, ලෝකය, සසර, බන්ධකවිනය, කලාව කුමක් පිණිස ද?, රූපා (නවකතාවකි), ශූන්‍යතාදර්ශනය, සත්ත්වයා පිරිසිඳු වන්නේ කෙසේ ද?, හැඩගැසෙන චරිතය, ගැටලු තැන්, බුද්ධධර්මය හා බෞද්ධ සභ්‍යත්වය, දර්ශනය විද්‍යාව සහ බුද්ධාගම, උපාධියෙන් පසු, සත්ත්වයා, අභිධර්මය ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු, බෞද්ධ සමාජවාදය, සිරකුඩුවක් තුළ දී** ඇතුළු ග්‍රන්ථ සම්භාරයක් රචනා කරමින් සිදුකළ ශාස්ත්‍රීය සේවාව විද්වත් ලෝකයාගේ අතිශය සම්භාවනාවට ලක්වූවකි.

සිංහලෙන් කවි ලිවීමටත් පාලියෙන් ගාථා සැදීමටත් සංස්කෘත ශ්ලෝකයන් ප්‍රබන්ධ කිරීමටත් එක සේ හුරු පුරුදු වූ පන්හිඳක් හේන්පිටගෙදර හිමියන් සතුව පැවතිණ. ප්‍රේමයත් සෞන්දර්යයත් එකට කැටි කොට නවකතා ලිවීම ද සාහිත්‍ය විචාරය ද, කවිත්වය ද උන්වහන්සේ තුළ වඩ වඩාත් කැපී පෙනුණු හැකියාවන් විය. පසු කලෙක ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහානිකායේ උසස් ම පදවියක් වූ අධිකරණ නායක පදවියට ද පත් වූ හේන්පිටගෙදර ඤාණසීහ නාහිමියෝ උදාර සාධු චරිතය ගිහි පැවිදි කාගේත් චරිත සංවර්ධනයෙහිලා කදිම පූර්වාදර්ශයක් සපයති.

රේරුකානේ චන්දවිමල මහ නාහිමි

ලක්දිව ථෙරවාද භික්ෂු පරපුරේ උදාර ගුණයන් මේ යැයි, මැනවින් ප්‍රකට කරමින් වැඩසිටි ධර්මවිනයධර ශික්ෂාකාමී අග්‍රගණ්‍ය මහායතිවරයන් වහන්සේ නමක ලෙස අතිපූජ්‍ය රේරුකානේ චන්දවිමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මෙරට ගිහි පැවිදි සකල සාධු ජනයා අතර බෙහෙවින් ගෞරවාදරයට ලක් වූහ. ලේඛන කලාව මගින් සම්බුදු සසුනෙහි චිරස්ථිතිය වෙනුවෙන් මෑත කාලීනව අද්විතීය මෙහෙවරක් සිදුකළ උන්වහන්සේ උපන්නේ බණ්ඩාරගම ප්‍රදේශය ආසන්නයේ අදිකාරී පත්තුවේ රයිගම් කෝරළයේ ''රේරුකාන'' නමැති සුන්දර ගම් පියසේ ය. දොන් බස්තියන් ද පවුලිස් ගුණවර්ධන හා මුණසිංහගේ පොඩිනෝනා යන පුණ්‍යවන්ත සැදැහැවත් දෙමව්පියන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පුත්‍ර රත්නය ලෙස වර්ෂ 1897 ජූලි මස 19 වෙනි දින රේරුකානේ චන්දවිමල මහනාහිමියෝ ජන්මලාභය ලැබූහ. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබූවේ සමීපතම ගම වූ වීදියගොඩ පාසලෙනි.

එකල බුරුම ජාතික යු. විනයාලංකාර හිමිපාණෝ හොරණ ප්‍රදේශයට වැඩමකොට කළුපහන නමැති කන්දේ ගල් ගුහාවක වැඩ සිටියහ. උන්වහන්සේ ව්‍යක්ත ලෙස සිංහල භාෂාව නොදැන සිටියත් දන්නා ප්‍රමාණයෙන් එකී ගම් වැසියන්ට ධර්ම දේශනා කළහ. පැවිදිකමේ අගය පෙන්වා දීම එම ධර්ම දේශනාවල විශේෂත්වයක් විය. බුරුමයේ සෑම පිරිමියෙකු ම තාවකාලිකව හෝ පැවිදි වීම පිළිබඳ වූ චරිතාකම මෙරට සැදැහැවතුන්ට පහදාදීම උන්වහන්සේගේ පරමාර්ථය වූ බව සිතිය හැකි ය. මේ නිසා ගම්වැසියෝ තම දරුවෙකු සසුන්ගත කිරීමට දැඩි කැමැත්තක් දක් වූහ. එහි මාහැඟි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගමේ කුල දරුවන් 27 දෙනෙක් පැවිදිවීමට කැමැත්ත පළ කළ හ. යූ. විනයාලංකාර හිමියෝ එකී 27 දෙනාට ම ආචාර්යවරයා වූහ. වර්ෂ 1906 ජනවාරි මස 08 වෙනිදා පැවිදි දිවියට ඇතුළත් වූ රූබෙල් ගුණවර්ධන කුල කුමරු ද මෙම පිරිසට අයත් වූ අතර ඔහුගේ ප්‍රව්‍රජ්‍යානාමය රේරුකානේ චන්දවිමල නම් විය.

මෙම අභිනව සාමණේරයන් වහන්සේලා පිරිස වැඩි කලක් ලංකාවේ රැඳී නොසිටියහ. වර්ෂ 1908 ජනවාරි 27 වෙනිදා විනයාලංකාර හිමියන් විසින් උන්වහන්සේලා පිරිස බුරුම රටට (මියන්මාර්) කැඳවාගෙන යන ලදී. සිංහල භාෂාව විනා අන් භාෂාවක් නොදත් මෙම සාමණේර පිරිසට අධ්‍යාපනය ලැබීම කෙසේ වෙතත් එරට වැසියන් සමග එදිනෙදා කතාබහ පවා බෙහෙවින් දුෂ්කර විය. එහෙත් වැඩිකල් නොගොස් උන්වහන්සේලා බුරුම බස මැනවින් උගත්හ. බුරුම බසින් ම විනය, සූත්‍ර හා අභිධර්මය භික්ෂු ජීවිතයට අවශ්‍ය කරන ඇවතුම් පැවතුම් හා භාවනාව ද මැනවින් ප්‍රගුණ කළහ.

බුරුමයේ වියත් ධර්මවිනයධර භික්ෂූන් වහන්සේලා වෙතින් අධ්‍යාපනය ලැබූ මෙම සාමණේර පිරිස අතර රේරුකානේ හිමියෝ ඉතා දක්ෂ අන්දමින් ඉගෙනීමෙහි සමත්කම් දක්වූහ. බුරුම භාෂාව ඉතා චතුර ලෙස කථා කිරීමටත්, මැනවින් ලිවීමටත්, කියවීමටත් දක්ෂයෙක් වූහ. බුරුමයේ දසවසරක සාර්ථක අධ්‍යාපනයක් ලැබූ රේරුකානේ හිමියෝ වර්ෂ 1917 ඔක්තෝම්බර් 26 වෙනිදා බුරුම රටේ ධම්මිකාරාම සීමාවේ දී අධිසීල සංඛ්‍යාත උපසම්පදා සම්පත්ති ප්‍රතිලාභය ලැබූහ. එයින් ටික කලකට පසු ලංකාවට වැඩම කළ උන්වහන්සේ දෙමටගොඩ මහා විශුද්ධාරාම පන්සලේ වැඩ සිටියහ. එහි වැඩසිටි සිරිධම්ම නමැති නාහිමි නමක් සිසු පිරිසකට අභිධර්මය උගන්වන ආකාරය බලා සිටි

රේරුකානේ හිමියෝ ටික දිනකින් සිංහල වඩාත් හොඳින් ප්‍රගුණ කොට එම පන්තියේ සිසුන්ට අභිධර්මය ඉගැන් වූහ. කුඩා අවධියේ බුරුමයට වැඩම කළ හෙයින් සිංහල භාෂාව පිළිබඳ හොඳ හැකියාවක් නොතිබූ උන්වහන්සේ ජාතකපොත, සද්ධර්ම රත්නාවලිය, පූජාවලිය වැනි පොත් කියවා සිංහල දැනුම වර්ධනය කර ගත්හ.

රේරුකානේ චන්දවිමල මහනාහිමියෝ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ 25කටත් වැඩි ප්‍රමාණයක් රචනා කළහ. එකී සෑම ග්‍රන්ථයක් ම ත්‍රිපිටකයේ කරුණු මතු කරමින් ඉතා සරලව ධර්ම විනය පිළිබඳ කිසිදු මත භේදයකට තුඩු නොදෙන ආකාරයෙන් රචනා කළ ඒවා ය. උන්වහන්සේගේ ව්‍යක්ත ලේඛන කෞශල්‍යය අනුව ලියූ දෙයක් නැවත කපා වැරදි නිවැරදි කිරීමටවත් කටු සටහන් ලියා පසුව නිවැරදිව ලිවීමටවත් කිසිදු අවශ්‍යතාවක් නොවුණි. ලියන දේ එක වතාවෙන් ම නිමකොට මුද්‍රණයට යැවීම මහනාහිමියන්ට හුරුපුරුදු ක්‍රමය යි. අද වනවිට උන්වහන්සේගේ ග්‍රන්ථ මාලාව මෙරට පමණක් නොව ලෝකයේ බොහෝ රටවල ද සිංහල ජනතාවගේ හස්තසාර ධර්ම ග්‍රන්ථ බවට නිතැතින් ම පත්ව ඇත. මෙම ග්‍රන්ථ මාලාව අතර **පොහොය දිනය, ධර්ම විනිශ්චය, බෞද්ධයාගේ අත්පොත, පාරමිතා ප්‍රකරණය, අභිධර්ම මාර්ගය, ශාසනාවතරණය, සූවිසි විවරණය, උපසම්පදා සීලය** යනාදී ග්‍රන්ථ ගිහි පැවිදි කා අතරත් බෙහෙවින් ම ජනප්‍රිය ය. උන්වහන්සේට මෙකී ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාව වෙනුවෙන් විශ්වවිද්‍යාල හා වෙනත් අධ්‍යාපන ආයතනාදියෙන් පිරිනැමූ උපාධි හා ගෞරවනාම රැසකි. ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම මගින් ''සම්මාන පණ්ඩිත'' උපාධියත් විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය මගින් අභිධර්මය පිළිබඳ මහාචාර්ය පදවියත්, තත් විශ්වවිද්‍යාලය මගින් ම ''සාහිත්‍ය චක්‍රවර්තී'' උපාධියත්, අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධර්මපීඨය මගින් ''ප්‍රවචන විශාරද'' සම්මාන උපාධියත් පිරිනැමීම ඒ අතර ප්‍රධාන ය. එසේ ම වර්ෂ 1976 දී ශ්‍රී ලංකා ශ්වේජින් නිකායේ මහානායක පදවියත්, වර්ෂ 1995 දී අමරපුර මහා සංඝසභාව මගින් ''අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසනශෝභන'' යන ගෞරව නාමයත් පිරිනැමිනි. මෙවන් උත්තරීතර උපාධි, ගෞරවනාම හා තනතුරු ලැබුව ද උන්වහන්සේ පිරිවෙන් හෝ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලබා උපාධි සමත් කෙනෙකු නොවූ බව ද වෙසෙසින් සඳහන් කළ යුතු ය. බුරුමයේ පන්සල් අධ්‍යාපනයත් භාවනාව තුළින් ලැබූ දැනුමත් තුළින් ග්‍රන්ථ රචනා කළ උන්වහන්සේගේ දැනුම් සම්භාරය බෙහෙවින් ම අව්‍යාජ විය.

ලක්දිව සුපතල මහා අග්‍රගණ්‍ය යතිවරයෙකු වුව ද රේරුකානේ මහනාහිමියෝ සුඛෝපභෝගී දිවිපෙවෙතක් ගත නොකළහ. කුඩා කුටියක් තුළ පුටුවේ හිඳගෙන ඔප් නැගුණු සුවිසල් මේසයක් මත නොව කුඩා ලෑල්ලක් මත තබාගෙන පූර්වෝක්ත ධර්ම ග්‍රන්ථ රචනා කළ උන්වහන්සේගේ අල්පේච්ඡ ජීවිතය සැමට බෙහෙවින් ම ආදර්ශයට යෝග්‍ය ය. හුදෙක් ධර්ම දානය පිණිස ම නිස්සරණාධ්‍යාසයෙන් ධර්ම ග්‍රන්ථ රචනා කළ අතර ඒ එක ද පොතකින් වත් උන්වහන්සේ ආර්ථික ලාභයක් නොලැබූහ.

මෙසේ කලාතුරකින් පහළ වන ඉතා දුර්ලභ ගණයේ අග්‍රගණ්‍ය මහා යතිවරයෙකු වූ උන්වහන්සේ වර්ෂ 1997 ජූලි 04 වෙනිදා මනා සිහි නුවණින් යුක්තව අපවත් වී වදාළහ. ස්වකීය ආදාහනය සිදුකළ යුතු ආකාරය ජීවත්ව සිටිය දී ම ලියා තැබූ උන්වහන්සේගේ ඉල්ලීම වූයේ ලස්සන පෙට්ටියක තබා, කොඩි දමා, තොරණ ගසා මහා චිතක ඉදිකොට ලොකු ආදාහන උළෙලක් සිදු නොකළ යුතු බව යි. තමන් වහන්සේ දහවල් විවේක ගන්නා

කුඩා ඇඳ පිටින් ම ඔසවාගෙන ගොස් වත්තේ දර ගොඩක් ගසා ඒ මත තබා ආදාහනය කරන ලෙස එහි දන්වා තිබුණි. සිරුර දින ගණන් තබා නොගෙන දරගොඩ ගසා අවසන් වූ විගස ම ආදාහනය කොට අන් අයට දැනුම්දෙන ලෙස එහි සටහන් වී තිබිණ. එම ඉල්ලීම පරිදි ම රේරුකානේ මහනාහිමිගේ ආදාහනය ඉතා චාම් අයුරින් සිදු කොට පින් අනුමෝදන් කෙරිණි.

අතීත මහරහතන් වහන්සේලාගේ ආර්යසංඝ පරපුරෙන් පැවත එන මහා සංඝරත්නය එදා මෙන් ම අදත් ආදර්ශසම්පන්න දිවිපෙවෙත් හා උතුම් සමාජ මෙහෙවර තුළින් මුළුමහත් මානව සංහතියටම උදාර යුග මෙහෙවරත් සිදුකරති. ඒ උතුමන් වහන්සේලාගේ චරිතාදර්ශ කරගනිමින් නූතන සඟපරපුරට අභිමානවත් ඉදිරි ගමනක් උදා කරගත හැකි ය. සිප්සතර හදාරන කුඩා හිමිවරුනට උතුම් යතිවර පරපුර ජීවිතාදර්ශ කරගැනීමට අවශ්‍ය අවස්ථාව උදාකරදීම යුගයේ අවශ්‍යතාවකි.

අභ්‍යාස

01. වියත් යතිවරයාණන් වහන්සේලා පිළිබඳ හැදෑරීමේ වැදගත්කම ගැන ශිෂ්‍ය සමිතියේ කතාවක් පවත්වන්න.
02. මේ හැරුණුවිට තවත් ඔබ දන්නා සසුන බැබලවූ නූතන යතීන්ද්‍රයන් වහන්සේලාගේ නාමාවලියක් පිළියෙළ කරන්න.